

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. a)
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Varianța 9

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Subiectul I

30 de puncte

Relațiile interpersonale, fie că sunt romantice, de prietenie sau familiale, sunt precum organismele vii: evoluează, cresc și, uneori, trec prin schimbări neașteptate. Ceea ce a funcționat la un moment dat ajunge să nu mai fie eficient pe termen lung, iar capacitatea noastră de a ne adapta acestor transformări este cheia unor legături sănătoase și durabile. În cele ce urmează, se explorează modul în care se pot aborda relațiile ca procese dinamice, contribuind la înțelegerea felului în care se pot dezvolta abilități practice pentru a face față schimbărilor inevitabile.

Acceptarea schimbării ca parte naturală a relațiilor

Un pas esențial în adaptarea la schimbări este acceptarea lor ca parte naturală a relațiilor. Nimic nu rămâne static, iar relațiile interumane nu fac deloc excepție. Ele trec prin diverse etape naturale, fiecare marcând o evoluție emoțională și comportamentală a celor implicați. Înțelegerea acestui proces de transformare contribuie la menținerea echilibrului în relație.

Comunicarea deschisă și sinceră

O relație bazată pe comunicare autentică permite o mai bună înțelegere a sentimentelor celuilalt și găsirea unor soluții la provocările apărute. Învățarea unor tehnici de ascultare activă, exprimarea recunoștinței și introducerea unor rutine de dialog periodic despre starea relației pot aduce profunzime relațiilor interpersonale. Uneori, schimbările pot fi dificil de exprimat, iar oferirea unui spațiu sigur pentru conversații oneste poate face o diferență enormă.

Exersarea empatiei

Empatia este abilitatea de a percepe și de a înțelege emoțiile și perspectivele celorlalți, contribuind la relații armonioase și la comunicare autentică. Ea se manifestă prin ascultarea fără a judeca, prin exprimarea înțelegerii trăirilor celuilalt, prin adaptarea tonului vocii, prin adaptarea limbajului nonverbal, dar și prin disponibilitatea de a oferi sprijin real. Prin exersarea empatiei nu se pune doar problema ascultării active, ci și a interpretării dincolo de cuvinte, sesizând, astfel, nevoile emoționale ale celuilalt. Empatia îi apropie pe oameni și oferă contexte favorabile pentru identificarea unor soluții eficiente în situații de schimbare sau de conflict.

după Alexandra Gherasim, *Relațiile se schimbă* (2025)

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

- I.** Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
Nu este considerată o formă de manifestare a empatiei:
 - a. adaptarea limbajului nonverbal.
 - b. adaptarea tonului vocii.
 - c. ascultarea fără a judeca.
 - d. lipsa înțelegerii trăirilor celuilalt.
- II.** Notează „A” sau „F” în dreptul literei corespunzătoare fiecărui enunț pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **8 puncte**
 - a. Într-o relație, tot ceea ce a funcționat la un moment dat e eficient pe termen lung.
 - b. În relațiile interumane este esențial să se conștientizeze că ele sunt dinamice.
 - c. Rutinele de dialog periodic influențează negativ comunicarea deschisă și sinceră.
 - d. Empatia are în vedere numai respectarea principiilor ascultării active.

- III.** Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre una dintre literele (a – e) corespunzătoare fragmentelor care lipsesc din textul de mai jos. **8 puncte**

Flexibilitatea emoțională reprezintă abilitatea de a gestiona, cu înțelepciune și calm, emoțiile dificile, adaptându-te la dinamica inevitabilă a unei relații. ____ **(1)**

Pe măsură ce evoluăm ca indivizi, nevoile noastre se transformă. Astfel, este necesară găsirea unui punct de echilibru între dorințele fiecăruia, fără compromiterea identității proprii. ____ **(2)**

Pentru a face față provocărilor dintr-o relație, este important să dezvoltăm reziliența. Acest lucru înseamnă să avem o atitudine răbdătoare și să nu reacționăm impulsiv. ____ **(3)**

În timpul unei conversații trebuie aplicate diverse tehnici care să susțină ascultarea activă. De exemplu, este important ca o persoană să asculte cu atenție ce spune interlocutorul, fără să-l întrerupă, și să reformuleze ceea ce a înțeles: „Te-am auzit spunând...”, apoi să verifice: „Am înțeles bine?“, „Ar mai fi ceva?“. ____ **(4)**

după Alexandra Gherasim, *Relațiile se schimbă* (2025)

- a. Această tehnică de ascultare activă va ajuta persoana respectivă să își clarifice mesajele și să-și dezvolte empatia.
- b. Astfel, răbdarea creează un spațiu de siguranță în care ambii parteneri se pot exprima fără teamă de judecată sau de respingere.
- c. Acest punct de echilibru are rolul de a susține pe termen lung orice relație.
- d. În cazul unui conflict recent dintr-o relație personală, este bine să se ignore punctul de vedere al celuilalt și să se impună cu hotărâre perspectiva proprie.
- e. Un element esențial al flexibilității emoționale este capacitatea de a răspunde pozitiv schimbărilor din relație, indiferent de natura lor.

- IV.** Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre forma corectă a cuvintelor din paranteză. **8 puncte**

În fiecare seară, notează trei lucruri (pozitivă) ____ **(5)** pe care le-ai observat în relația ta în (acel) ____ **(6)** zi, indiferent cât de mici ar fi. Acest lucru te va ajuta atât să rămâi concentrat pe aspectele benefice din relația voastră, cât și să (a construi) ____ **(7)** o nouă perspectivă asupra realității. În timp, acest obicei poate întări legătura emoțională și poate crește aprecierea față de partener. Chiar și în zilele dificile, vei învăța să recunoști toate (momente) ____ **(8)** de conectare și de sprijin.

după Alexandra Gherasim, *Relațiile se schimbă* (2025)

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Eu sunt Filip. Ea e Sonia.

Convenția e simplă: eu plec, ea rămâne.

Plec o vreme, nu de tot.

Să nu înțelegeți greșit. Nu este o părăsire de domiciliu. De fapt, este, dar nu în felul în care v-ați putea închipui.

Eu o să mă plimb prin Europa, ea o să stea acasă și o să-și vadă de ale ei.

Eu o să călătoresc prin locuri care-mi stârnesc amintiri, ea o să inventeze orașe, povești și personaje pe laptopul la care își construiește lumile. [...]

Ce presupune convenția? Câteva lucruri la îndemâna ambilor, chiar dacă mie, unuia, o să-mi fie cumplit de greu să le respect.

În primul rând, să nu ne trimitem fotografii. Să ne abținem cu strictețe. Să nu încălcăm convenția nici în ruptul capului, oricât ne-ar mânca degetele și oricât am dori să-l facem pe celălalt părtaș la o splendoare.

În al doilea, să nu ne trimitem SMS-uri sau mesaje pe WhatsApp sau Messenger. Pentru mine o să fie infernal, știu. S-ar putea ca nici ei să nu-i fie tocmai simplu.

În al treilea, să nu vorbim la telefon sub niciun pretext. În ce mă privește, e o încercare la limita posibilului, pe care n-ai cum s-o minimalizezi spunând că nici bunicii noștri nu au avut telefon mobil, și totuși au trăit. [...]

În al patrulea, să comunicăm doar prin scrisori. Ca pe vremuri. Mă rog, *aproape* ca pe vremuri. Am decis împreună să ne scriem totuși pe adresele de e-mail. [...]

Nu mi-am stabilit un traseu. Și nici n-am de gând s-o fac. Din fericire, am ajuns la un nivel la care, sincer să fiu, nu visam cu niște ani în urmă. Asta înseamnă că nu mai sunt obligat să fac rezervări din timp, ca să evit prețurile mari care mi se pot cere când mă înființez direct la recepție și vreau o cameră. E valabil și pentru biletele de avion sau de tren. Prin urmare, o să mă las în voia inspirației și a amintirilor. Și sper ca, odată întors la București, în apartamentul meu de lângă Piața Rosetti, să descopăr cifrul relației (din punctul meu de vedere) perfecte. [...]

Cu alt prilej, am întrebat-o de-a dreptul dacă mă lasă să-i scriu o carte. Tocmai ei, care e scriitoare. Probabil că asta mi se trage de la profilul emisiunii (am uitat să precizez: sunt realizatorul unui program TV de actualitate literară), unde îmi calcă pragul tot felul de oameni care se ocupă cu scrisul, tradusul și editatul. [...]

Habar n-am cât o să dureze schimbul nostru de scrisori electronice. Poate că n-o să rezist restricțiilor și o să mă întorc acasă, mimând o cumpătare descoperită târziu și spunând că nu mai am chef să arunc bani pe fereastră. Poate că o să se plictisească și la un moment dat o să pună punct corespondenței, refuzând să mai scrie. Sau poate că o să se întâmple altceva — un lucru pe care acum nu și-l poate imagina nici unul dintre noi.

O să iasă un roman epistolar de aici? Nu-i exclus. Mai mult, recunosc că mi-a trecut prin minte ideea că ei ar putea să-i placă felul în care corespondăm și că i-ar trimite toate scrisorile unui editor.

Radu Paraschivescu, *Brătară pe glezna ta* (2024)

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

A.

- I. Una dintre temele fragmentului selectat din opera literară *Brătară pe glezna ta* de Radu Paraschivescu este *Experiențe fundamentale ale existenței*. Precizează, în două-trei enunțuri, o altă temă identificată în textul dat, justificând răspunsul. **6 puncte**
- II. Precizează, în minimum 30 de cuvinte, perspectiva narativă din textul dat, motivându-ți alegerea. **6 puncte**

B.

Redactează un text, de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi dacă mijloacele de comunicare online contribuie sau nu la îmbunătățirea relațiilor cu ceilalți. **18 puncte**

Vei avea în vedere:

Vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație).

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **14 puncte**.

Pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea corectă a conectorilor în argumentare – 2 puncte; respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei – 1 punct, respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct).

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, în care să illustrezi tema **Experiențe fundamentale ale existenței**. În elaborarea eseului, vei valorifica un text literar studiat la clasă, aparținând unui autor din patrimoniul cultural școlar, și textul literar dat (*Brățară pe glezna ta* de Radu Paraschivescu).

Vei avea în vedere:

- evidențierea, pentru fiecare dintre textele alese, a unuia dintre următoarele elemente indicate (curent literar, orientare literară, gen literar, specie literară, tip de discurs, tip de text), menționând câte un exemplu relevant;
- compararea modului în care este reflectată tema în textele alese, prin ilustrarea unei asemănări și a unei deosebiri;
- prezentarea câte unei scene/secvențe semnificative pentru înțelegerea/interpretarea fiecărui text ales;
- valorificarea experienței culturale în abordarea temei date (literatura română/universală; pictură, cinematografie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **22 de puncte**.

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **8 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.